

Datum : 5 maart 2024
Onderwerp : Toezeggingen beleidskader armoedebeloid en schuldhelpverlening, armoedemonitor en resultaten AlkmaarPas
Van : Robert te Beest - Wethouder

Geachte leden van de raad,

In deze brief deel ik met u de status van de armoedemonitor en de openstaande toezeggingen met betrekking tot het beleidskader armoedebeloid en schuldhelpverlening. Daarnaast geef ik u in deze brief een toelichting op de resultaten van de AlkmaarPas in 2023.

Armoedemonitor

De armoedemonitor en inkomenseffectrapportage zal in Q2 van 2024 verschijnen in plaats van Q1. De uitvoering vraagt meer tijd dan vooraf verwacht vanwege de uiterste zorgvuldigheid die wordt betracht bij de omgang met de vele persoonsgegevens. Inmiddels zijn hierover goede afspraken gemaakt met inachtneming van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Daarnaast is er gekeken naar de mogelijkheid om de monitor zo actueel mogelijk te maken door de meest recente gegevens over geheel 2023 hierin mee te nemen. Het verzamelen, verwerken en duiden van deze recentere gegevens vraagt meer tijd. Dit stelt ons echter wel in staat om met de uitkomsten en de daaropvolgend mogelijke acties zo veel mogelijk aan te sluiten op de actualiteit.

Een aantal van de onderstaande toezeggingen staan in relatie tot de armoedemonitor en/of worden in samenhang opgepakt.

Status openstaande toezeggingen

Toezegging: onderzoeken op welke wijze de gemeente studenten kan ondersteunen

In het kader van de bespreking van het beleidskader armoedebeloid en schuldhelpverlening is u toegezegd om te onderzoeken op welke wijze de gemeente studenten met een laag inkomen kan ondersteunen. Vanuit het Rijk is vanaf studiejaar 2023-2024 de basisbeurs heringevoerd en is de inkomensgrens voor een aanvullende beurs verhoogd. Het onderzoek naar ondersteuning vanuit de gemeente is inmiddels gestart waarbij de doelgroep wordt betrokken. In samenhang met de armoedemonitor worden de uitkomsten met u gedeeld. Hiermee beschouwen wij deze toezegging als afgedaan.

Toezegging: rol van gemeente als schuldeiser

In het kader van de bespreking van het beleidskader armoedebeloid en schuldhelpverlening is u toegezegd om een reflectie te geven op de rol van de gemeente als schuldeiser. In samenhang met de armoedemonitor wordt gekeken naar eventuele beleidsaanpassingen bij de rol van de gemeente als schuldeiser. De GR Zaffier is aangesloten en operationeel bij het schuldenknooppunt. Ook de GR Cocensus speelt een belangrijke rol als schuldeiser. Zij zijn aangemeld bij het schuldenknooppunt, maar treffen momenteel nog de nodige

voorbereidingen om operationeel te kunnen zijn binnen het schuldenknooppunt¹. Wij beschouwen hiermee deze toezegging als afgedaan.

Toezegging: bespreken met Zaffier of aanvraagprocedures vereenvoudigd kunnen worden

In het kader van de bespreking van het beleidskader armoedebeleid en schuldhulpverlening is u toegezegd om met Zaffier te bespreken of aanvraagprocedures van regelingen vereenvoudigd kunnen worden. Zaffier ziet het als haar permanente rol om te kijken of procedures beter ingericht kunnen worden. Daar is structureel aandacht voor. Op basis van én in samenhang met de armoedemonitor kan gericht gekeken worden naar zaken die extra aandacht of verbetering vragen. Hiermee beschouwen wij deze toezegging als afgedaan.

Toezegging: inspraak raad op verordeningen ten behoeve van uitvoering wet- en regelgeving GR Zaffier

Als er meer informatie bekend is over de voortgang van de herziening van de Participatiewet, in samenhang met het nieuw te vormen kabinet, zal Zaffier de raad betrekken in het proces. Hiermee beschouwen wij deze toezegging als afgedaan.

AlkmaarPas in 2023

Samenvatting

Het gebruik van de pas door inwoners met een laag inkomen (pashouders) is toegenomen op vrijwel alle vlakken en bij iedere leeftijdsgroep; het gebruik is bijna verdubbeld en de uitputting van het budget en het effectieve gebruik zijn gestegen. Het totaal geladen meedoen- en shopbudget op alle passen is voor 60 procent uitgeput, een stijging van 4 procent. In vergelijking met veertig andere gemeenten ligt Alkmaar hiermee in lijn met het gemiddelde. Daarnaast heeft 73 procent van de pashouders de pas daadwerkelijk gebruikt, dat betekent een stijging van 8 procent in effectief gebruik.

Onze inspanningen zijn gericht op minimale onderbesteding; we zetten ons in voor bewustwording en vergroting van bereik van de AlkmaarPas met specifieke aandacht voor senioren, daar is de onderbesteding relatief groot. Dat geldt ook voor de vrijwillige ouderbijdrage, daar kan namelijk niet meer aan besteed worden dan de daadwerkelijk gevraagde bijdrage door scholen. Daarom vraagt de hoogte van dit tegoed om een herziening, waarbij we het belangrijk blijven vinden dat ouders met een laag inkomen hierin worden ondersteund. Naast de inspanningen voor een minimale onderbesteding blijven we ons richten op toename in het effectieve gebruik van de AlkmaarPas.

Tegoed voor kinderen en jeugd

De grootste stijgingen vonden plaats bij de tegoeden voor jeugd van 12 t/m 17 jaar. De stijgende lijn is het meeste zichtbaar in de uitputting (+11%) en het effectief gebruik (+10%) van het jeugd-meedoentegoed. Daarnaast heeft bijna 90 procent van de jeugd-pashouders de pas gebruikt heeft waarbij het jeugd-shoptegoed van alle tegoeden het meeste is uitgeput voor 87 procent. Bij de tegoeden voor kinderen van 4 t/m 11 jaar zien we met name een stijging in het aantal toewijzingen voor shop- en meedoentegoeden (+8,4%). Deze budgetten zijn voor 70 tot 80 procent uitgeput (+5%). Het budget voor de vrijwillige ouderbijdrage is met 20 tot 34 procent uitputting het minst uitgeput.

Volwassenen en senioren

De meeste pashouders zijn volwassen. Van alle volwassen-pashouders heeft 68 procent het volwassen-tegoed gebruikt (+10%). Het aantal keer dat zij hun tegoed hebben gebruikt is ruim verdubbeld. Zij hebben hun budget voor 58 procent uitgeput (+7%).

¹ Het Schuldenknooppunt maakt gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers makkelijker en sneller.

Na volwassenen gebruiken senioren hun tegoed het vaakst. Van de senioren-pashouders heeft 58 procent hun tegoed gebruikt (+7%). Dit betekent dat bijna de helft van het gebruik onder dezelfde senioren plaatsvindt. In het beleidskader armoedebeloid en schuldhelpverlening en de seniorenagenda stellen we ons als doel om bewustwording en bereik van regelingen te vergroten onder senioren.

Minima en lage middeninkomens

Er is een lichte daling (-3,8%) in het totaal aantal pashouders dat in 2023 op basis van een inkomen tot 120 procent van het sociaal minimum in aanmerking kwam voor een AlkmaarPas. In de aankomende geactualiseerde armoedemonitor wordt een schatting gemaakt van het totaal aantal minima in Alkmaar, daarmee wordt inzichtelijk in hoeverre de minima doelgroep met de AlkmaarPas in beeld is. Van alle pashouders had 5 procent een laag middeninkomen tussen de 120 en 150 procent van het wettelijk sociaal minimum, zij maakten gebruik van de tijdelijke verruiming van de inkomensgrens.

Producten en activiteiten

De meeste bestedingen vonden plaats bij de kringloop. Wij hebben niet inzichtelijk welke producten door het hele jaar heen voornamelijk gekocht werden met het tegoed, maar uit navraag blijkt dat in de piekmaand december ongeveer 5 procent van de besteding bij de kringloop naar tegoedbonnen ging. Daarnaast zijn een sportlidmaatschap, bioscoop, buskaartjes, cadeaubonnen, zwemmen en de vrijwillige ouderbijdrage op school de vaakst gebruikte producten en activiteiten.

Communicatie over maatschappelijke effecten

Wij vinden het belangrijk om naast de statistische data ook de maatschappelijke betekenis van deze resultaten met u en de inwoners van Alkmaar te delen. Binnenkort volgt een achtergrondartikel in de Stadskrant waarin we de maatschappelijke effecten van de AlkmaarPas voor mensen met een laag inkomen uitlichten. Daarmee streven we ook naar het bereiken van meer mensen uit de minima-doelgroep.